

Een waardige laatste levensfase.

Palliatieve zorg

Wat is het

- Verlichting en verzachting
- Kwaliteit van leven

Palliatieve zorg

Hoe het begint

- Een ziekte of langzame achteruitgang
- De tijd dat een arts verwacht dat je nog te leven hebt.

Kwaliteit van leven

Filmpje

Speel filmpje: [De diagnose](#)

Alleen als de ondertiteling door iedereen gelezen kan worden!

Gesprek met de arts

- Artsen spreken open over:
 - de ziekte
 - of de ziekte te genezen is
 - hoe lang hij/zij verwacht dat je nog te leven hebt
- Recht op informatie & Recht op **niet** weten

Gesprek met de arts

- Neem iemand mee naar het consult
- Vertel de arts dat je tijd nodig hebt om het bericht te verwerken
- Maak een nieuwe afspraak om opnieuw je situatie te bespreken
- Praat over het gesprek met familie of vrienden
- Maak een afspraak met een huisarts om het nieuws te bespreken

De betekenis van de laatste levensfase

- Wat is **belangrijk** voor je in de laatste fase?
- Wat **betekent** de laatste fase voor je?
- Waar zou je kracht uit halen? En, wat heb je daar voor nodig?
- Welke **rituelen** zou je willen doen en welke **religieuze regels** vindt je belangrijk?
- Waar ben je **bang** voor?
- Is er nog iets dat je zou willen **doen**?
- Hoe zou je om willen gaan met **pijn**?
- **Waar** zou je de laatste fase willen doorbrengen?
- Wat betekent **sterven** voor je?

De laatste dagen: Om samen over na te denken

- Rituelen en religieuze regels
- Pijn
- Afscheid nemen
- Uiterlijk & kleding sterfbed
- Begraven of cremieren
- Plaats van begrafenis / crematie
- Erfenis

Praten met een arts

- Op tijd wensen en behoeften bespreken met een arts
- Een arts kan je vragen naar:
 - Wel / niet reanimeren
 - Pijn: morfine en palliatieve sedatie
 - IC opname
 - Beademing
 - Voeding en vocht
 - Euthanasie

Regelwerk: Waar kan je terecht?

Voorbeelden van organisaties

Wensen bespreken met je huisarts

Filmpjes

Speel het volgende filmpje:

[‘Bezoek’](#)

Speel de volgende filmpjes van de CD:

- *Van minuut 2.00 - 4.00*
- *Van minuut 7.00 - 10.30*

Van welke zorg kan je gebruik maken?

Algemeen

- Thuiszorg (vaak ook zorgverleners van eigen afkomst)
- Verpleeghuis (met speciale afdelingen voor verschillende culturen)
- Ondersteuning voor mantelzorgers
- Tijdelijke overname van zorg
- PGB inzetten

Laatste weken

- Hospice
- 24-uurs zorg aan huis

Wensen bespreken & samen beslissen

- Zorgverlener: Wat wil de persoon die ziek is?
- Verschillende meningen binnen de familie.
- Hoe zorg je er voor dat de persoon die ziek is gehoord wordt?
 - Wie moeten er dan wel / niet bij het gesprek zijn?
- Professionele tolk
- Geestelijk verzorger

Afsluiting

Palliatieve zorg is langer dan de laatste weken of maanden.

Palliatieve zorg is verzachten en verlichten.

Op tijd met elkaar in gesprek.

In gesprek met je naaste.

In gesprek met je arts.